
Vergaderjaar 2000–2001 Nr. 192

27 594 (R 1674)

Verdrag inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Uganda; 's-Gravenhage, 30 mei 2000

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 januari 2001

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 25 januari 2001.

De wens dat het verdrag aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens een van de Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of door de Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen onderscheidenlijk van Aruba te kennen worden gegeven uiterlijk op 24 februari 2001.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2, eerste en tweede lid, en artikel 5, eerste en tweede lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen het op 30 mei 2000 te 's-Gravenhage totstandgekomen Verdrag inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Uganda (Trb. 2000, 62 en 2000, 85).¹

Een toelichtende nota bij dit verdrag treft U eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en van Aruba is verzocht hogergenoemde stukken op 24 januari 2001 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba.

De Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen en van Aruba zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J.J. van Aartsen

¹ Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

Toelichtende nota

Algemeen

Het advies van de Raad van State van het Koninkrijk wordt niet openbaar gemaakt, omdat het zonder meer instemmend luidt (artikel 25a, vierde lid, deel b, van de Wet op de Raad van State).

Een verdrag inzake de bevordering en de bescherming van investeringen heeft tot doel investeringen over en weer bescherming te bieden bovenop en ter aanvulling van de bescherming op grond van de wetten en regelingen van de verdragspartijen en onder andere daarmee zulke investeringen te bevorderen.

Het overleg inzake het onderhavige verdrag heeft plaatsgevonden op initiatief van Nederland.

Het verdrag, dat grotendeels overeenkomt met het Nederlandse modelverdrag, garandeert non-discriminatoire behandeling van investeringen door investeerders van de ene verdragspartij op het grondgebied van de andere verdragspartij. Investeerders hebben met betrekking tot hun investering recht op een behandeling die niet slechter is dan de behandeling die investeerders uit het land zelf krijgen (nationale behandeling), alsmede op een behandeling die niet slechter is dan de behandeling die aan investeerders uit derde landen wordt gegeven. Investeerders hebben recht op de beste van deze twee behandelingen.

Het verdrag voorziet verder onder meer in een vrije transfer van betalingen verband houdend met een investering. Er worden tevens regels gesteld omtrent onteigening van een investering. Eventuele geschillen kunnen aan onpartijdige internationale arbitrage worden onderworpen. Het verdrag zal alleen in het Engels worden gesloten.

Economische situatie in Uganda

Uganda heeft één van de snelst groeiende economieën van Sub-Sahara Afrika. Hieraan ligt een helder hervormingsprogramma ten grondslag. Onderdelen van het hervormingsprogramma zijn een strak fiscaal beleid, een robuust armoede bestrijdingsprogramma en maatregelen om de groeiende corruptie een halt toe te roepen. Corruptie blijft echter een belangrijk probleem vormen.

Terwijl een combinatie van droogte en politieke onrust in 1997 nog voor een terugval zorgde, heeft de economie zich recentelijk weer hersteld. In 1998/1999 werd een groei van het bruto nationaal product (BNP) van 7,8% bereikt. De groeivoorzichten voor 1999/2000 zijn goed, deze zullen echter naar verwachting niet het hoge niveau van het jaar ervoor halen. De inflatie is beperkt, momenteel minder dan 5%, en het begrotingstekort neemt af. De hoge defensie-uitgaven blijven echter zwaar op de begroting drukken. Het tekort op de lopende rekening loopt terug, ondanks een tekort op de handelsbalans. Dit wordt gedeeltelijk door inkomsten uit toerisme en ontwikkelingshulp gecompenseerd.

De landbouwproductie, die in 1998 door slechte weersomstandigheden was teruggelopen, heeft zich hersteld. Koffie, thee en cacao vormen belangrijke exportproducten. Verder is de visserij een belangrijke sector, hoewel deze de laatste tijd te maken heeft gehad met invoerrestricties van de Europese Unie (EU) vanwege het gebruik van pesticiden.

Als een van de armere landen wereldwijd, het BNP per hoofd van de bevolking bedroeg in 1998 US \$ 330, is Uganda nog zeer afhankelijk van fondsen (van multilaterale en bilaterale) donoren, die in de periode 1998–2002 naar schatting in totaal US \$ 2,2 miljard zullen bedragen. Eind 1997 sloot Uganda een akkoord met het Internationaal Monetair Fonds (IMF). Het macro-economisch beleid is grotendeels in lijn met de afspraken die met het IMF zijn gemaakt. Vooruitgang wordt met name geboekt op het gebied van handelsliberalisering, de belastinghervorming, de hervorming van de bureaucratie en van de financiële infrastructuur. Voor de verdere economische ontwikkeling en daarmee voor een goed

investeringsklimaat, is de verdere uitvoering van hervormingen en het al dan niet escaleren van binnenlandse en buitenlandse conflicten, van cruciaal belang.

Uganda heeft met Kenia en Tanzania de zogenoemde «East Africa Cooperation» (Oost Afrika Samenwerking) gevormd, die vrij verkeer van goederen, mensen en diensten moet bevorderen. Op 29 november 1999 is de overeenkomst voor deze samenwerking officieel bekrachtigd.

Bilaterale economische betrekkingen Nederland-Uganda

Het handelsverkeer tussen Uganda en Nederland vertoonde de afgelopen jaren een relatief stabiele lijn, waarbij Uganda duidelijk een overschot op de handelsbalans met Nederland had. De export naar Uganda is vanaf 1996 (f 21 miljoen) geleidelijk toegenomen en deze bedroeg in 1998 ruim f 23 miljoen. De invoer uit Uganda die in 1996 nog ruim f 92 miljoen bedroeg, nam in 1997 af tot ongeveer f 58 miljoen, maar herstelde zich weer enigszins in 1998 tot een niveau van ongeveer f 70 miljoen. De invoer uit Uganda bestaat voornamelijk uit landbouwproducten. De afname van de invoer uit Uganda was vooral een gevolg van tijdelijke invoerrestricties van de EU, in verband met de aanwezigheid van cholera in Uganda en het gebruik van pesticiden.

De Nederlandse investeringen in Uganda zijn momenteel nog beperkt en zijn hoofdzakelijk gericht op de visindustrie en de land- en tuinbouw. Gezien de gunstige economische ontwikkelingen in Uganda, bestaan er met name voor bedrijven actief in de landbouw, visserij, agro-industrie en in de toeristische sector interessante mogelijkheden in dit land.

Koninkrijkspositie

De regeringen van de Nederlandse Antillen en van Aruba hebben te kennen gegeven medegedeling van dit verdrag te wensen.

De regering van de Nederlandse Antillen beschouwt Uganda als een potentiële markt voor export en dienstverlening door bedrijven in de Nederlandse Antillen. Investeringsbeschermingsverdragen kunnen een stimulans betekenen voor de totstandkoming van buitenlandse investeringen en joint-ventures.

De regering van Aruba streeft naar diversificatie van de economie en ziet daarbij het aantrekken van buitenlandse investeringen en het bevorderen van de handelsbetrekkingen van Aruba als belangrijke instrumenten. Het vastleggen van bindende normen inzake de behandeling van de investeringen in een investeringsbeschermingsverdrag wordt gezien als een van de middelen ter verbetering van de concurrentiepositie van Aruba.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 geeft een omschrijving van diverse in het verdrag voorkomende begrippen. De omschrijving van de term investeringen (onderdeel a) is niet limitatief. Het verdrag dekt zowel directe als indirecte investeringen (investeringen gedaan door een in het gastland opgerichte rechtspersoon of vanuit een vestiging in een derde land) (onderdeel b). De definitie van het grondgebied van de verdragspartijen komt overeen met de definitie uit de Nederlandse standaardtekst voor een investeringsbeschermingsverdrag (onderdeel c).

Artikel 2 bevestigt de bevoegdheid van de verdragspartijen om over de toelating van investeringen te beslissen en om voorwaarden aan investeerders op te leggen.

Artikel 3 gaat over de behandeling die investeringen op het grondgebied van de andere partij zullen krijgen. Er wordt voorzien in eerlijke en rechtvaardige behandeling van de investeringen en een verbod tot het nemen van onredelijke of discriminatoire maatregelen jegens de

investeerder. Dit wordt nader gespecificeerd als de meest gunstige van de behandeling die investeringen van eigen onderdanen of die van derde landen genieten. De voordelen die aan onderdanen van derde landen worden gegeven in het kader van een douane-unie, een economische unie, monetaire unie of een vergelijkbare instelling, behoeven niet aan onderdanen van de andere verdragspartij gegeven te worden.

Artikel 4 voorziet met betrekking tot belastingen, heffingen en dergelijke en fiscale voordelen in een behandeling van de investeringen die niet minder gunstig is dan de meest gunstige van de behandeling die investeringen van eigen onderdanen of die van derde landen in gelijke omstandigheden genieten, alsmede in een aantal uitzonderingen op dit beginsel.

Artikel 5 garandeert dat alle betalingen die verband houden met een investering kunnen worden overgemaakt in vrij convertibele valuta zonder beperking of vertraging. De opsomming van categorieën betalingen is niet limitatief. Dit artikel garandeert eveneens vrije transfer van de in artikel 7 bedoelde compensatie voor verliezen als gevolg van bijvoorbeeld oorlog of revolutie (artikel 5, eerste lid). In het tweede lid is vastgelegd dat voorafgaand aan de overmaking door de investeerders aan bepaalde formaliteiten moet worden voldaan, die voortvloeien uit relevante regelgeving. Deze formaliteiten mogen niet gebruikt worden om de doelstelling verwoord in het eerste lid teniet te doen.

Artikel 6 omschrijft de voorwaarden die het onrechtmatig karakter ontnemen aan maatregelen die leiden tot onvrijwillig bezitsverlies van een investering. Er worden waarborgen gegeven voor de betaling van een rechtvaardige en eerlijke schadeloosstelling, waarbij de werkelijke waarde van de betrokken investering bepalend is en waarbij een vertraging in de betaling daarvan tot compensatie leidt.

Artikel 8 bevat de erkenning van subrogatie met het oog op een uitkering wegens niet-commerciële schade uit hoofde van een investeringsverzekering, zoals op grond van de Regeling herverzekering investeringen.

Artikel 9 behandelt de geschillenbeslechting tussen de investeerder en het gastland, ook wel «diagonale arbitrage» genoemd. De verdragspartijen stemmen er op voorhand mee in dat een geschil op verzoek van een investeerder wordt onderworpen aan internationale arbitrage. Een geschil kan worden voorgelegd aan het Internationale Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen (ICSID), op grond van het op 18 maart 1965 te Washington tot stand gekomen Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten (Trb. 1966, 152, laatstelijk Trb. 1994, 126), hierna ICSID-verdrag. Rechtspersonen, die investeerders zijn van een verdragspartij en die voordat het geschil optreedt onder toezicht stonden van een investeerder van de andere verdragspartij, worden in overeenstemming met artikel 25, tweede lid, onder b, van het ICSID-verdrag beschouwd als onderdaan van de andere verdragspartij.

Artikel 10 bepaalt dat het verdrag ook van toepassing is op investeringen gedaan vóór het tijdstip van inwerkingtreding van het verdrag.

Artikel 12 omschrijft de behandeling van een geschil tussen verdragspartijen. De voorzitter van het arbitragetribunaal, bedoeld in dit artikel, moet een onderdaan zijn van een derde land (eerste lid). In het vijfde lid is bepaald dat het tribunaal beslist op basis van eerbied voor het recht.

Artikel 14 geeft aan dat het verdrag een looptijd heeft van 15 jaar, waarna het stilzwijgend wordt verlengd, telkens met een periode van 10 jaar, behoudens opzegging met een termijn van zes maanden. In het geval van

opzegging zal een overgangsregeling van 15 jaar gelden ten aanzien van vóór de beëindiging van het verdrag gedane investeringen (derde lid).

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
G. Ybema

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. J. van Aartsen

De Minister van Financiën,
G. Zalm